XII. évfolyam. Csíkdomokos 1916. április 3. 13. szám.

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Csíkdomokos.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, kéziratok és mindennemű pénzügyi ügyek.

A szépséghiba.

A monarchia és Németország elfoglalta Oroszlengyelországot. Bulgária segitségével eltöröltük Szerbiát a térképről. A monarchia meghóditotta Montenegrót és maholnap kezünkben fogjuk tartani egész Albániát, veszélyeztetve Olaszországot. A németek benn ülnek Belgiumban és egy jódarab Franciaország is kezünkben van. E hatalmas eredmény mellett is még akadnak laikusok, akik fölfedezik azt a kis szépséghibát, mely a galiciai határ mellett huzódik, mely »még mindig« orosz kézen van. Az a vékony sáv, ott a Strypa mentén nagyon sovány kis zálogocska az antánt kezében és a hadi eredmény mérlegének serpenyőjében alig nyom valamit. Mégis szőnyegen foroghat ez a kérdés, hogy hát vajon a dicsőséges szövetséges csapatok nem is akarják visszafoglalni ezt a területet?

E kérdés a legjobban megmagyarázható egy, a nagyközönség előtt valószinüleg nagyobb rétegekben és általánosabban ismert hasonló helyzettel. Az olasz háboru elején a hadvezetőség kiüritette a doberdói fönsik és az olasz határ közti sávot, mert belátta, hogy az a pozició nem alkalmas egy erődit-vényi vonalnak a fölépitésére. És a következmények igazat adtak. Fényesen beigazolódott pompás hadvezetőségünknek zsenialitása. A majdnem egy éves olasz háboru alatt egy talpalatnyi földet sem foglalt el tőlünk a hitszegő Itália. Ma is csak az van birtokában, amit önként, a fönteb emlitett okból átengedtünk. Vajon a legutóbbi orosz offenzivák dühe nem éppen ugy összeomlott-e a kitünő Pflanzer-Baltin hadseregének ércfalán, mint az olaszok összes eddigi eredménytelen offenzivája? Remélem, sokaknak sikerült megmagyaráznom a galiciai kérdést.

Tévedés azt hinni, hogy e harcnélküli napok tényleg a pihenés napjai is. A galiciai sok kilométeres fronton a hadseregparancsnoktól az utolsó népfölkelő munkásig éjjel-nappal szorgalmasan dolgoznak. Mindenkinek a helyén kell lennie. A szállitások óriási nehézségekbe ütköznek Galicia ezen részében. A vasuti kultura még fejletlen. A terep szállitási célokra rendkivül alkalmatlan, sziklás és sáros, egészségtelen és sok helyen földult. A szekerek végtelen sora jön-megy az utolsó vasuti állomástól a várakhoz. Mert ezek az erődités tulajdonképpen modern várak. E régi értelemben vett várak ma már nincsenek sehol; mondhatnánk automatice megszüntek, illetőleg a magyar-osztrák $30^1/_2$ és német 42-sek szüntették meg. A belga Namur, Liege, stb. váraknak szomoru példáján okultak az összes hadbanálló felek és belátták, hogy ilyen nagy kaliberü és horderejü lövegek ellen fabatkát sem érnek.

A hadi technikának uj ága fejlődött ki, a tereperődités müvészete. Mert igazi müvészet ez, hogy miképpen lehet tüskés drótból egy-két nap alatt bevehetetlenebb várat készitení, mint — az esetleg éveket, sőt évtizedeken át — sulyos kődarabokból, vasból, cementből, téglából épitett kővár. Nagy szerep jutott a drótsövények mellett az aknáknak is. Ezeken kivül a világháboru még egy csomó uj találmányát is eredményesen érvényesitik a galiciai harcoknál. Ahol lehet, ott a géppuska és az egyéb védőállások falait cementből épitik. Ha a terep és a talaj megengedi, ugy vasbeton szobácskákat épitenek a lövészárkok egyes részein, mely kitünő védelem minden fegyver ellen. Jól elmaszkirozott ablakokból nyulnak ki a fegyverek csövei. Van a Strypa közelében az egyik csapatnál egy fiatal honvéd hadnagy, ki csak tavaly került ki a Ludovikából. Tizenkilenc éves és oly alacsony növésü, hogy békében aligha lehetett volna katona. Ez a kis hadnagyocska olyan müvészi tökélyre vitte a vasbeton épitkezéseket, hogy legmagasabb elismerést kapott és dacára fiatal korának, fölterjesztették előléptetésre is. A hadvezetőségünk néhány kilométernyire a fronttól, cement- és betonkészitő gyárakat épittetett saját használatára, azzal a gondolattal, hogy háboru után átadja a polgári vezetőségnek.

Galiciában minden rendben van és ha a hadvezetőség ott hagyja a »szépséghibát« a muszkák kezében, ugy bizonyosan van rá oka és ne fájjon nekünk sem a fejünk érte.

A háboru és szociálizmus.

Irta és márcins 26-án, Zalaszentgróton tartott vallásos ünnepélyen felolvasta **Szabó István**, kemenesmagasi-i ev. lelkész.

(Folytatás.)

Szükségünk van nekünk mennyei üdvünk munkálása végett a földi javakra, de vigyázzunk, hogy azok keresése, élyezése közben a bün meg ne mételyezze lelkünket. A földi javak helyes megszerzését két tényező biztositja: a becsületes, szorgalmas *munka* és az *imádság* Becsületes, szorgalmas munkával s imádsággal keressük mi is mindennapi kenyerünket. Ne külön alkalmazzuk őket, hanem mindakettőt együtt, közösen. Szálljon fel lelkünk erőért Istenhez, mielőtt munkához fogunk s a sikkerrel végzett munka emeljen fel bennünket ujra ahhoz, akitől alászáll minden jó adomány és tökéletes ajándék, akinek a mi munkánk sikerét is köszönhetjük.

Egyszer egy világi férfiu és egy lelkész sétálgatott együtt egy városban, komoly vallási dolgok felett vitatkozva. Amint a külváros egyik utcájába értek, egyszerre csak egy nem rég még virágzó üzemü gyár mohlepte omladéka vonja magára figyelmüket. A világi férfiu megáll, a lelkész felé fordul s igy szól hozzá:

— Mondja csak, tisztelendő uram, hogyan van, hogy ez a gyár, amely oly sok szegény embernek adott kenyeret, most romokban hever?

— Mert itt csak dolgoztak — felel kevés gondolkozás után a lelkész.

A világi férfiu kénytelen elfogadni a helyes választ, de ime alig jutnak néhány házzal előbbre, arca felderül, hogy most majd nem tud megfelelni néki a lelkész, mert ujra romokhoz érnek, még pedig egy templom romjaihoz. Meg is kérdezi őt tüstént:

— Hát ez honnan van tisztelendő uram, ennek miért kellett rombadőlnie?

— Mert itt csak imádkoztak, — hangzott a válasz a lelkész ajkáról.

Tanulságos kis történet ez. Megtanulhatjuk belőle, hogy egymagában se a munka se az imádság nem hoz áldást.

A munkát és imádságot tehát ne válaszszuk el egymástól. Alkalmazzuk őket együttesen! Méltán mondja a költő:

»Szorgalom imádság
Külön külön meddő
Boldogságot áldást
Hoz együtt a kettő!«

De imádságos munkánk végzése alatt hassa át egész valónkat s lelkesitsen a tudat, hogy imádságos munkánkat nemcsak magunkért végezzük, hanem másokért is: mint szülők küzdünk, fáradunk gyermekeinkért, mint családfentartók gondozzuk családunkat, mint honfiak-honleányok munkálkodunk hazánkért, imánkkal pedig őrizzük istenfélelmet otthonunkban, hazánkban. Ez a tudat munkánkat, imánkat bensőségesebbé teszi s összeforraszt bennünk családunkkal s azzal az édes hazával, amelynek földje otthont nyujt s kenyeret terem számunkra, amely hazát szeretnünk, érte munkálkodunk, szent kötelességünknek kell tartanunk. Aki eddig jutott nem gondol többé arra, hogy elhagyja e hazát. Az érzi a költő szavát:

»A nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell!«

És még egyet iktassunk erényeink sorába: legyünk *megelégedettek*. Ne bántson az soha minket, hogy másnak több anyagi jó

adott az Isten, mint nekünk. A boldogság nincs a földi kincshez — még kevesbé annak nagyságához kötve. Sokszor a kevés boldogabba tesz, mint a sok, csak legyen meg szivünkben a megelégedés. Oh, de szépen is mondja a költő:

»Van egy virág, egy ritka szép virág,
Mely ülteté, áldott az égi kéz!
Hol ez virul, ott boldogság lakik.
S hol nem virul, az élet oly nehéz.

Oly könnyü volna azt megszerezni
S kik birják, számok mégis oly kevés
Keresnek, ámde rosszul keresik
E szép virág: a *megelégedés*.

A legnagyobb rész abb'a hitben él,
Hogy e virág fenn magasan virit
Mily balgaság, a völgybe szállj alá
Ott nyitja bűvos, bájos szirmait.

Ne arra nézz, más mily sokat kapott,
Gondold inkább: hány maradt még, akit
Boldoggá tenne egy része annak.
Mi téged mint egész sem boldogit.

S bár több van egynek s másnak kevesebb
Kellő mértékben áld mindig az ég
A büszke tölgynek zápor árja kell,
A füszálnak egy harmatcsepp elég.«

Vajha a háboru tüze leolvasztaná mi rólunk mindezt, ami elvetni való s az itt felsorolt erenyékkel ékesitené fel szivünket, életünket! S vajha ezek a nemes vezérelvek behatolnának a magyar szociálizmus táborába is s megujhodást szülnének ott! Akkor méltán foglalna helyet velünk együtt a magyar szociálizmus is ama nemes tényezők sorában, [illegible] hogy nemzetünket naggyá, hatalmassá tegyék. Akkor nyugodtan tekinthetnénk a jövő elé a zordon jelenben. Akkor bizton remélhetnénk békét a harc után, a békében fejlődést, a fejlődésben a legnagyobb magyar álmanak megvalósulását: »Magyarország nem volt, hanem lesz!«

Valahol messze

Valahol messze idegen országban
Szuronyt szegezve rohan a hős sereg,
Hadnagyom elöl, első az elsők közt,
Ah! Szivem érte úgy dobog, úgy remeg.
Mesés szép álom ezernyi csudák közt,
Amit átérez, míg őt látja, lelkein . . .
Hajrá! Rohanjon szágu'djon a vonat,
S segitni vigyen csatatérre engem!
Vigyen oda a hősek, hősek közé,
Szuronyt szegezve hadd rohanjak velük.
Bár rokkant vagyok, gránáttól megtépett,
Tudom, vér fakad, hová karom leüt!
S majd ha a hajnalt felvaltja a reggel,
S fényes napsugár süti az ablakot.
Két kicsi fiam, kis édes leányom,
Győzelmi dalra nyilhat fel ajkatok.
Hadak Istene csillagos tejútján
Sohse kérdjetek, mért fogy úgy a csillag?!
(Édes apátok szürke ruhajára
Széles sáv között is varrattak hármat.)
Legyetek büszkék, jó igaz magyarok!
Titeket a hon erősekké nevelt,
Hogy majd vállatok ne roskadjon, ha rá
Felőn és bizva rakja a sok tehert.
Volt már egyszer úgy! A Kárpátok ormán
Orosz dal hangzott s kancsuka suhogott.
Halljatok! Miként zúg, jajgat a rengeteg,
Hogy ott az orosz gyilkolt, gyujtott, lopott!
Nő s lány ajkára kéjencz ajka tapadt,
Csecsemő, ha sirt, vére hullott menten:
Feleség! Érted, a gyilkost gyilkolni,
S pokolra küldeni tőled el mért mentem?!
S ezernyi vész közt lesz egy pihenő nap,
Pihenő napon arcképetek nézem,
Gondolatban ah! haza visszatérek,
S szeliden foglak titeket a kézen.
De addig hajrá! Sujtson a fegyver s ha
Millió nőttest meredt szemmel néz rám,
Ha minden ellen kegyelmet esdekel:
Megnyugszom én is, meg lesz mentve hazám.

Pirkad! A hajnalt felváltja a reggel,
S napsugár mégse süti az ablakot!
Ébred két fiam, nőm s kicsiny Évikém,
Kacagnak évken . . . csatába indulok!

Karánsebes, 1916. március hó.

Bévárdy Gyula.

HIREK

Kitüntetés. A király Lendvay Gyula tartalékos hadapródot, földinket, a 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

A világháboru reakciója. Budapesti levelezőnk értesit bennünket arról, hogy mult vasárnap az Izraelita Irodalmi Társaság évi közgyülésen Vadász Lipót dr. igazságügyi államtitkár elnökölt, aki megnyitó beszédében a következőket mondotta: Ez a haboru a maga kiterjedésében, fegyvereiben, eszközeiben, egyesekre és nemzetekre rótt feladatainak gigantikus voltában, gazdasági és pénzügyi rombolásaiban és rögtönzött szervezéseiben, az emberi együttérzés megmozdithatatlanoknak várt annyi kereteinek szétfeszitésében, ez az annyi erkölcsi és emberségi fogalmat szétrobbantó háboru minden fantáziát meghaladó mértékben harsog és dörög és lángol a világon. Évezredekre visszamenőleg ez az emberiség legnagyobb és leghevesebb akciója. Vajjon milyen lesz a reakciója? Mi lesz ennek a borzalmas kataklizmának a visszahatása? Bizonyos, hogy ha ez a pokoltól az égig ható rettenetes harci zengés lecsendesül is, ez még nem a béke, a lelkek békeje! A gyász és a bánat kesergése, a gyülölet, a szégyen, a bosszu, a harag, a letiport gőg lihegése sok-sok időre elfüzi még a lelki békesség fehér galambját és régen terem már a tiszta buza a szántóvető gazda gondos kezétől kiegyengetett gránátdulta földön és ki is nyilt, el is virult az eltemetett hősök sirján a virág, amikor a lelkekben még mindig ott tátongnak az indulatok tépte sebek. Sok idő telik abba, amig a népek millioi megtanulnak vidámak lenni és egymásnak megbocsátani. Az egész vonalon kompromitált internacionalizmus táboráról bizonyára az örök béke álmodozói lesznek a legelsők, akik munkára szervezkednek. De vágyva és epedve az ábrand után, a hitükben megrendült emberek a nemzeti koncentráció minél teljesebb voltaban keresik majd a jövő biztositékát. Erőssé kell tenni a nemzetet. És mi, a megismerésekben tisztult látással, erőnk tudatában megizmosodva, önérzetünkben meggyarapodva, nagy komolysággal látunk majd a haboru utáni munkához. Össze kell fognunk valamennyiünknek, hogy a nemzetet szervezetté, munkájában és lelkében fegyelmezettebbé és igy erőssé, anyagi, lelki és erkölcsi kincsekben gazdaggá, majd azt mondanam: nemzetibbé tegyük.

Jéggyár Czelldömölkön. Dr. Pletnits Ferenc ügyvéd kezdeményezésére ma egy hete értekezlet volt egy létesitendő jéggyár ügyében. A jéggyár szükségességét mindenki betátta s a részvényjegyzést (a 100 K) mindjárt meg is kezdték. Kibocsátottak aláirási iveket is, hogy kinek-kinek mennyi kell, hány kiló naponta s ha a kellő mennyiség biztositva, illetőleg előjegyezve lesz, azonnal megkezdik a jéggyár épitését. Egy kg. jég valoszinüen 4 fillérbe kerül.

A 18 évesek sorozása a czelldömölki járásban a következő sorrendben lesz: *április 26:* Kisköcsk, Ostffyasszonyfa, Nagysimonyi, Egyházaskesző, Vönöczk, Kemenesmagasi; *április 27:* Boba, Czelldömölk és vidéke.

Nem lesz husvéti piros tojás, sem kék, sem zöld, sem tarka, sem pettyes. Nem ám, kedves leányaink, fiaink! A miniszterelnök ur ugyanis kiadta a rendeletet, hogy husvétra tilos tojást festeni és aki ezt megcseleszki, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik. Ez a sok száz éves szokás tehát az idén elmarad. Most, kedves gyermekeink, nem ugy van, mint regen volt; de ne nehezteljetek, majd csak beköszönt a várva várt béke: lesz ismét husvéti piros tojás. Az a jó miniszterelnök bácsi nem ok nélkül adta ki ezt a szigoru rendeletet, mely már életbe is lépett. A rendeletet, édes gyermekeink, a háboru diktálta. A piaci piócák már is leskelődtek, az uzsorások, az élelmes spekulálók gyüjtötték az árut; lett volna persze árlölhajtas és drága, igen drága husvéti piros tojás. Édes anyáitok majd helyrehozzák más ajandékkal az elmaradó piros tojást. Jó lesz az fehéren is! Lám vitéz katonáink sem vetik meg a jó tojást. A győri Sz. Cs. N. beszéli el ezt a kis »katonai apróságot.« — Oroszlengyelországban harcoltunk. A lakosok sürögtek-forogtak a faluban. Lövészárkainkból figyeltük a mozgalmat. Nem messze a mi állásunktól négy hatalmas láda feküdt. Ugyan mi lehet bennük? Az egyik baka kimászott a lövészárokból s bajonettjával hamarosan lefeszitett egy ródeszkat. Hát Uramfia! tojás volt a ládában! Valódi, jó, friss tojás. Egy pillanat alatt az egész csapat tudta, hogy négy láda tojás fekszik előttünk. Nem telt bele negyedóra, már üres volt mind a négy láda. Pedig nem volt ám tolongás, rendetlenség, kapkodás. Olyan nyugodtan, vigyázva üritettük ki a ládákat, mintha otthon a fészekből szedtük volna ki a tojásokat. — Aztán következett a sütés-[illegible] ellőttek mellőlem, először is megfőztünk 16 darabot. Mint lágytojást fogyasztottuk el. Azután maradek szalonnankkal 16 darabot rényének sütöttünk. Ezt is elkö töttük jó egészséggel. Ekkor aztán a jövőre gondoltunk. Egész éjjel főztük a tojást s reggelre tele volt a borjunk finom kemény tojással. Három napig ünnep volt akkor a gyomrunknak. Igaz, hogy a harmadik napon már kissé szagosak voltak a tojások, — de azért jó volt, finom volt az elemózsia.« — Tehát csak nyugodjatok meg, kedves jó leányaink, fiaink! Kérjetek a mennyei Atyát, hogy áldja meg fegyvereinket, áldja meg a ti atyáitokat, testvérbatyáitokat, rokonaitokat, akik ott harcolnak, küzdenek a vértől piros harcterekben szép hazánkért, nemzetünkért, mindnyájunkért. Legyen minél előbb végleges győzelmünk, azután áldott béke!

A Kemenesaljai Közkórház ujonnan megválasztott bizottsága dr. Pletnits Ferenc elnöklete alatt ülést tartott, melyen a többek között elhatároztatott a számadás felülvizsgálata; ennek megejtésére dr. Pletnits Ferenc elnöklete alatt dr. Scheiber Zsigmond, Bisitzky Ödön és Simon Sándor bizottsági tagok küldettek ki. Az ápolónők eddigi havi 24 korona illetményét 30 koronara emelték fel. Ezután több apróbb ügyet intéztek el.

Adományok. A czelldömölki Vöröskereszt-kórház és üditő-állomásnak a következő adományok érkeztek: Gyömörey György intai uradalom 10 liter tej naponta, Stauffer Testvérek Répcelak 4 kiló sajt, Nagy Sándor Hetye 1 drb. borju, Sánta Jánosné 12 drb. tojás, Szabó Antalné 12 drb. tojás, Üti Sándorné Duka 12 drb. tojás, Tiborcz Józsefné Kszentmárton 20 drb. tojás, ifj. Tiborcz Józsefné Kszentmárton 30 drb. tojás, 2 zsacskó bab, 1 zsák burgonya, Horváth Imréné Badacsony 15 drb. tojás. A czelldömölki izr. hitk. növendékei által rendezett jótékony célu szinelőadásból befolyt pénzen szivar és cigaretta. E nemes adományokat a beteg katonák szivből köszönik.

Elviszik a harangokat. Husvét után hamarosan elviszi a katonaság a templomok felajanlott harangjait. A helybeli apátsági templomból mintegy 20 métermázsa sulyban visznek el harangokat; az ág. h. ev. templomban is csak egy harang marad. A hadsereg kilogrammonkint 4 koronaért veszi meg a harangokat.

A honvédelmi miniszter most kiadott rendeletében igen érdekes intézkedést léptet életbe arra nézve, hogy mindenki igazolni tudja a népfölkelő szemlén való megjelenését. Ennek folytán mindenkinek tanacsos magaval hordania népfölkelői igazolványi lapját, hogy azzal magát bármikor igazolni tudja.

Rézgálic beszerzése. A földmivelésügyi miniszter, amint ez ma már köztudomásu, minden olyan vármegyének, ahol a szőlőmivelés némi jelentőséggel bir, bizonyos mennyiségü rézgálicot fog küldeni. Vas vármegyének az eddigi rendelkezések szerint 200 m. m. helyezett a miniszter ur kilátásba. Ennek az érkező rézgálicnak a szétosztását vármegyénk alispánjával történt megállapodás folytán egyesületünk fogja teljesiteni és pedig a lehetőségig ugy, hogy mindazoknak akik rézgálicot kértek és az alispáni rendelet értelmében annak árát le is fizették, aranylagos mennyiséget fog adni. Az eddig beérkezett rendelések után itélve az érkező 200 m. m. a szükségletet egyáltalán nem fedezi, tehát már most jelezni kivánjuk, hogy senkinek sem adhatunk, illetve küldhetünk annyi rézgálicot, mint amennyit kért, hanem adunk, egyforma mértékkel mérve, illetve a terület nagyságához viszonyitva annyit, mint amennyi a 200 m. m.-ből jut. Ha azután, a vármegye alispanjával együttesen felküldött kérelem alapján a miniszter ur még pótlólag bizonyos mennyiségü rézgálicot ad, ugy azt szintén aranyl[illegible] kintve, hogy rézgálizban Európa-szerte nagy hiány van, számolni kell azzal a lehetőséggel is, hogy a 200 m.-m. felül a miniszter több rézgálicot nem adhat és igy mindenkinek a legmelegebben ajanljuk, hogy a rézgáliccal a lehető legtakarékosabban gazdálkodjék és különös gondot forditson a permetező oldat elkészitésére. Alig pár kilo rézgálicnak gondatlanságból történt elpazarlása már tekintélyes összeg elvesztésével azonos. A rézgálicnak kilónkénti alapara 3 korona, amely összeghez hozzáadandó még a vasuti szallitási dij. A rézgálic szétosztása után mindenkivel leszámolunk és a fölösen beküldött pénzt visszaküldjük. (*Vasm. Gazd. Egyesület.*)

A fényüzés ellen a fővarosban és a vidéken nagy mozgalom indult meg, melyet magyar urinők, közöttük szamos főrangu hölgy, inditottak a végből, hogy a női divat tulzó fényüzésének társadalmi uton gátat vessenek. Ennek a mindenképpen helyen való célnak az érdekében a mozgalom megindítói a mult hét folyaman fölhivást bocsájtottak ki, melyben szép és okos sorokat olvastunk a nők kötelességéről e háborus időkben s azokról a nőkről, kik e nemes kötelességekről megfeledkeznek. A fölhivást a sok előkelő urinő között *Batthyány Gyuláné* grófnő is aláirta.

Tilos a hadifoglyok megvendégelése. A hivatalos lap mai szama közli a belügyminiszter rendeletét, amely megtiltja a hadifoglyok részére a szeszes italok kiszolgáltatását. A rendelet szerint a hadifoglyoknak korcsmákban, pálinkamérésekben, kávéházakban (kávemérés), általában italmerő üzletekben, vagy ezekből a helyiségekből bárminő szeszes itait kiszolgáltatni nem szabad. Tilos a hadifoglyokat akár nyilvanos helyen, akár magánházban tartott mulatságokon, lakomakon, vagy társas összejöveteleken vendégül látni, vagy őket bárhol és bárminemü szeszes itallal ellátni vagy megvendégelni. Mindazok, akik hadifoglyot tartanak — akár közvetetlenül a hadifogolytáborból, akár közvetve kapták azokat — kötelesek felügyelni arra, hogy a hadifogoly józan és rendes életmódot folytasson.

Jótékonyság. Mult vasárnap a helybeli izr. népiskola négy leanynövendéke szinielőadást tartott, hogy annak jövedelméből dohánynemüt juttassanak a sebesült katonáknak. Az előadás, melyen a szereplők szülein kivul többen is megjelentek, jól sikerült és 10 K-t jövedelmezett, melyen azután cigarettát és szivart vásaroltak a Czelldömölkön levő sebesült harcosoknak.

Innen onnan. Egy olasz uriember, aki igen jó megfigyelő lehet, Svédországban tartózkodik s onnét irja meg honfitársainak, hogy a svédek mit tartanak az olaszokról. A többi közt ezeket irja egyik nagyobb olasz napilapban: »Olaszország olyan fölcsigázott követelésekkel állott elő, amilyeneket Magyarország és Ausztria legfölebb csak egy szerencsétlen háboru után teljesithetett volna . . . Olaszország egy szegeny ország anyagi és erkölcsi erő nélkül, amely szövetségeit elárulva, belerohant a háboruba abban az illuzióban, hogy könnyü vállalkozásról van a szó . . . Olaszország hitszegővé vált . . . Svédországban az Appennini-félszigetet a következőképpen képzelik el: Olaszország nem más, mint napfény, virag, három narancs egy szoldiért, makkaroni, régi paloták, sok templom, szép muzeumok, számtalan rom, szép nők, csinos fiatalemberek, gitárok, bicskázás, papok, funikuli funikula (egy olasz népdal végsora a vezuvi drótkötélről), koldusok, a munkától irtózó vidámság és különféle szenvedelem. Léggömbkereskedelem más országok gyermekei között, gipszfigura — olasz művészet . . . Olasz ember a kezét nadrágja zsebében tartja s egy-kettőre kirántja a kést: ez az olasz kultura.« — Az elfoglalt területek fenyő-erdőségeit továbbra is hasznositani lehet a gyantatermelés fokozására, ami mindenesetre örvendetes, mert a gyantát fölhasználó ipar háborus gyanta-szükséglete körülbelül harmadfél millió métermázsára becsülhető. [illegible] helyen a szentgyörgynapi vásárt április 18 án és 19-én tartják meg. — A lóállománynak lehető kimélése érdekében a hadügyigazgatás a lovaknak részben leendő pótlását megfelelő számu *vontató kutyák* beállitásával kivánja eszközölni. A honv. miniszter okt. 22-én kelt rendeletével a vontatásra begyakorolt kutyák összeirását elrendelte. — Nagy tüntetést rendeztek Firenze varosában az olasz nők a háboru ellen. »Le a háboruval! Küldjétek fiainkat haza! Adjatok kenyeret gyermekeinknek!« — igy zajongtak, kiabáltak a szegény olasz anyak és arvák, átkozva azokat az államférfiakat, akik hitszegőkké lettek és az olaszokat a nyomoruságba kergették. — Horváth Boldizsár néhai igázságügyminiszternek a testvérhuga, özv. Márkus Józsefné, néhai Márkus József főpolgármesternek és Márkus Emilia művésznőnek édesanyja Budapesten 93 éves korában meghalt. — Nyilvános gyüléseken, értekezleteken, szakkörökben, a külön különféle hir- és szaklapokban hangsulyozzak, hogy sok tekintetben az iskolai nevelésnek és oktatasnak is bizonyos reformokon kell keresztülesniök. A sok között Rozsonday Győző most a Szeretetről irt egy hosszu, nagyon figyelemremeltó cikket, melyben a többi közt ezeket mondja: Az oktató (tanár vagy tanitó) személyén keresztül kell a gyermeknek az iskolat és benne a tanulást megszeretnie és arra mindig kellemesen visszagondolnia. Az oktató egyénisége tehat az oktatásban is első szerepet játszik. Nem azt értem ezen, hogy minden ettől függ, de senki sem tagadhatja, hogy az oktató megfelelő egyénisége nemcsak a nevelésnek, hanem az oktatásnak is biztos eszköze. A tanitó, tanari pályán a *szerető, meleg sziv* sokkal fontosabb utravaló, mint a tudományos készültség. Erre is szükség van — ki merné tagadni? — de az egész oktatói munkásságot a minden átható, — pajtáskodássá azonban soha sem fajuló — szeretetnek kell besugároznia. Ennek sugarai nélkül ragyogó napsütésben is hideg lesz az iskola . . . — Mi, akik a háboru megindulása óta sóvárogva várjuk, hogy az antánt irigysége, gonoszsága és telhetetlensége által fölidézett embermészárlásnak — dicső győzelmünk biztos kivivásával — minél előbb vége legyen, ugy vélekedünk, hogy az iskolák reformja első sorban a tanitói és tanári, egy szóval az oktatói kar nevelői és oktatói képzettségének s arravalóságának megalapozása, egyben oly anyagi ellatasanak biztositása legyen, hogy az az oktató teljesen hivatásának szentelhesse egész tevékenységét s ne kényszerittessék magánfoglalkozasok után futkosni, hogy iskolajat elhanyagolvan, növendékei benne nem láthatják a »szeretet« emberét és a kötelességérzet ideálját. — A nagyváradi latinszertartasu püspökség és káptalan a kegyurasága alá tartozó iskolák tanitóinak az állami tanitókéhoz hasonló drágasági segélyt utalványozott. Valóban követésre méltó példa. — Az 1848-diki törvények szentesitésének évfordulóját *április 11 dikét*, az idén is megüli a hivatalos világ. — Németországban a dohány- és cigarettafogyasztás megadóztatasaval foglalkoznak, amely 160 millió márka bevételtöbbletet jelentene. Még a cigarettahüvelyek ára is sokkal drágább lesz.

Szabadságolás. Három hónapig terjedhető mezőgazdasági okból való fölmentett honvéd és népfölkelő legénységi állomanyu egyéneknek a honvédkerületi parancsnokság, közös hadseregbeli katonáknak pedig a cs. és kir. katonai parancsnokság engedélyezhet. A kérvényt a főispán utján és annak véleményével ellátva kell az emlitett parancsnoksághoz eljuttatni. — *A rövidlátás*, a különben meglévő testi alkalmasság mellett, a katonai szolgálatra való teljes alkalmasságot bezárólag 6 dioptriáig nem zárja ki. (»Dioptria« orvosi müszó a szem fénysugarának áttörő képességére vonatkozik). A rövidlátás 7 dioptriáig bezárólag csak a segédszolgalatra való alkalmasságot engedi meg. A 7 dioptrián felüli rövidlatás ugy a fegyveres, mint a segédszolgálatra való alkalmasságot kizárja.

[illegible] dömölkön a hadisegély-revizió, mely alkalommal a kijelölt bizottság a törvényes keretek között igazán a legméltányosabban intézte az ügyeket. Nagyon természetes, hogy elégedetlenség mindig volt, van és lesz; igy volt ez tegnap is. *Általában* azonban meg vannak nyugodva az érdekeltek. A tegnapi nappal a járás területén be is fejeződött a revizio.

Jótékonycélu magyar állami sorjaték. Ő cs. és királyi Felségének legfelső elhatározasa alapján a budapesti m. kir. lottójövedéki igazgatóság minden másfél évben jotékonycélu állami sorsjatékot rendez, melynek tiszta jövedelmét közhasznu és jotékony célokra forditják. A budapesti m. kir. lottójövedéki igazgatóság jelenleg a XXXII ik állami sorsjatékot rendezi 475.000 K készpénz nyereménnyel. A főnyeremény 200.000 K, és még 14884 nyeremény van 30.000, 20.000, 10.000, 5000, 1000, 500 stb. nyereményekkel. Az összes nyereményeket készpénzben fizetik ki. A sorsjegy roppant olcsósága és a sok kedvező nyerési esély folytán a köz javára működő emberbaráti intézmények érdekében felhivjuk t. olvasóinkat a jelenleg rendezés alatt álló XXXII-ik jótékonycélu állami sorsjáték támogatására. A huzást visszavonhatlanul f. é. junius hó 15-én a lottójövedéki igazgatóság (Budapest, IX., Vámpalota) tartja meg. Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a m. kir. lottójövedéki igazgatosagtól (Budapest, IX., Vámpalota) portómentesen küldetnek, ezenkivül kaphatók a dohánytőzsdékben, bank és váltóüzletekben, posta-, vám- és adóhivatalokban és vasuti állomásokon. A m. kir. lottójövedéki igazgatóság kivánatra bárkinek dijtalanul és portómentesen küldi ezen sorsjaték részletes játéktervét. Egy sorsjegy ara 4 korona.

Szalma, te rajtad szép az álom . . . Szalma, te bársony takaró. Szalma, te édes jó baratom . . . Szalma, te nyugalmat adó. Szalma, te vagy a legdrágább kincsünk . . . Szalma, te soha el ne hagyj . . . Szalma, ágyra vagy sirba hintsünk . . . Szalma, a pihenés te vagy! (Sassy Csaba verse a harctéren.)

Apró hirek. Azt mondják, hogy Nikita nagyon ájtatos király, tiszteli az égieket, sokszor imádkozik, ha kell, akarhányszor meg is esküszik. Nálánál nincs imádságosabb fejedelem, hisz szent meggyőződése, hogy az esőtől megnő a fü, a fütől a kecske, a kecskétől meg a crnagorc. — A budapesti Mehmed szultán utjáért viszonzásul Konstantinápoly Fati városrészének egyik sugárutját Magyar testvérek utjának nevezték el. — Itthon maradt hősök virtusságáról irják Kassáról, hogy ott a kávéházi záróra után »azért is« megmutatják, hogy ők a szent Hazának derék fiai — a fiakerkocsiban. Ugyanis a rendőr jelentette, hogy a városban éjnek éjszakáján lefőcsörömpölt egy bérkocsi. A lovak álmosan baktattak, de bezzeg nem ugy az utasok. Belől a kocsiban három *fiatalember* pezsgőzött. Szemben velük egy szál cigány táncoltatta a vonót a huron és cincogtatta a ripityót. A nóta stilszerü volt, nagyon ráillett a helyzetre, mert a zárórát csufolták a mulatók. Csak csöndháboritás volt az egész. Kassán éjfelután a Széchenyi-ligetben is több társaság folytatja a mulatást. Tüzesvérü itthonmaradt fiatalemberek. A pezsgő durrog mint a muszkalövés. Ilyent tegyenek meg a doberdói harctéren levő »nem itthonmaradt fiatalemberek és öreg népfölkelők!« — A férfiruhák, posztók és takarók összeirását a március 31 diki állapot szerint a kormány tudvalevően elrendelte; a bejelentés határideje ápr. 5-én lejárt. — A pénzügyminiszter mult szombati rendeletével a fogyasztási adó ala eső szeszfőzőkben 1916. ápr. honapban termelendő szeszmennyiséget, ennek felerésze erejéig zár alá helyezi és a közszükséglet céljára igénybevettnek jelenti ki. — A takarmány és a szalma rekvirálása — a hadsereg szalma- és szénaszükségletének biztositása érdekében — küszöbön van. — Románia eddig 15 ezer Hl bort adott el Németország és Ausztria és Magyarország részere; további eladást is tervbe vettek. — A vármegyénkben megindult gyüjtés az oroszdulta Karpátokért eddig 84.428 K 04 fillért eredményezett. — Vasszentmihályon kétszer is megválasztották Cveck József volt segédjegyzőt körjegyzőnek Hegedüs János rábakethelyi jegyző ellenében. Az első választást alaki hibák miatt megsemmisitették, de a másodikon Cvecket két szótöbbséggel ismét megválasztották. — Trauban, az ősrégi dalmát városban, ahol VI. Béla királyunk menedéket talált a tatarok elől, most magyar honvédek vannak helyőrségen. A dalmaták nagyon szeretik és becsülik derék magyar honvédeinket, akik előzékeny magaviseletükkel, a városi kertek és ültetvények ápolásával haladást és művelődést terjesztenek közöttük. — Budapesten egy Csontközéppontot és egy Gyantaközéppontot akarnak létesiteni, mert hát most nagy a monopoliumdüh.

A háboru alatt keletkezett haszonhajtó foglalkozások megadóztatása targyában a kir. pénzügyigazgatóság a következő hirdetményt adta ki: »Mindazok, akik a háboru alatt haszonhajtó foglalkozást kezdettek, illetve azt üznek és ezen foglalkozás utan adóval még megróva nem lettek, foglalkozásukat ide értve az alkalomszerü foglalkozást és üzletek közvetitését is, jelen hirdetmény közzétételétől számitandó 30 nap alatt a szombathelyi kir. pénzügyigazgatóságnal okvetlen jelentsék be, mert különben jövedéki kihagást követnek el és a megállapitandó adó 8-szorosáig terjedő pénzbüntetéssel rovatnak meg.«

Jovedéki kihágásoknál a birósági hatáskör megállapitása. A hivatalos lap vasarnapi szama kormányrendeletet közül, amelyben mindazon kir. törvényszékeket, amelyek büntető biráskodást gyakorolnak, sajat területükre jövedéki kihágasok eseteiben jövedéki büntető birósági hatáskörrel ruházza fel. A rendelet értelmében ez a felhatalmazás vonatkozik a szombathelyi kir. törvényszékre mely tárgyalásokat tüz ki mindazon esetekben, ha a pénzügyigazgatóság vádiratot nyujt be valaki ellen jövedéki kihágás miatt.

A sertés drágulásáról. Budapestről jelentik, hogy az élősertés ára átlag hat koronára drágult. Nos erre mi csak azt mondhatjuk, hogy az élelmiszerek és a ruhanemüek s általában az összes áruk nálunk, itt a vidéken is oly drágák, mint a nagy városokban, sőt bizonyos, hogy egyes cikkek drágábbak itt, mint a fővárosban, esetleg pedig pénzért sem kaphatók.

Ujabb százezer vaggon román gabona. A Földbérlők Lapja legutóbbi száma irja: A napokban irták ala a szerződést, amelyet egyfelől a magyar, osztrák és német gabonabevásárló konzorcium, masfelől pedig a román kiviteli bizottság kötött százezer vaggon tengeri és a román buza-, rozs-, árpa-, bab- és borsótermés elszállitható feleslegére vonatkozoan. Ebben a mennyiségben benne van Románia egész termésfeleslege, a termés 40%-án kivül, melyet az ország szükségleteinek fedezésére forditanak, továbbá nincs benne az a 27.000 vaggon buza, amelyet a román kiviteli bizottság még 1915. december 9-én kötött szerződésében adott el ugyanennek a konzorciumnak, végül a 80.000 vaggon buza, amelyet az angoloknak adtak el. A szerződés szerint 300.000 tonna buza és rozs kerül kivitelre és 100.000 tonna lesz annak az árpa-, bab- és borsószállitmánynak a mennyisége, amelyet a középponti hatalmak kapnak Romániától.

Vers a harctérről: Nap-nap után kis angyalom Nalad mulat gondolatom. Ha te is ugy rám gondolnál, Mindig rólam gondolkodnál. — Járok itt a nagy világba, Felednélek, de hiába, Szivem nyugtot itt se hágy. Hozzád mindig visszavágy. — Fecskemadár röpköd, szálldos odafen, Fecskemadár vidd el az én levelem: Kérdezz meg ott egy kis leányt izibe: Jutok-e még olykor-olykor eszibe?

Amerikai szindikátus. Párisból jelentik, hogy 50 millió dollár tőkével amerikai szindikátus (vállalkozás, társaság) alakult azzal a céllal, hogy Európában a haboru pusztitásait helyrehozzák. Azt tervezik, hogy a földult várasokat, elpusztitott gyárakat, utakat, hidakat és épületeket stb. ujra fölépitik. (Lám milyen előrelátó a jenki: mig most az antantosoknak szallitja a pusztitó háborus eszközöket és eiraktározza az aranyakat, addig előre spekulál; hogy majd békés időben szintén tömhesse bödöndjét.) — A Budapesti Mészaros Ipartestület a mult héten tartotta meg 30-dik-évi közgyülését, amelyen tudomásul vették az évi jelentést, amely a mészárosság szomoru helyzetét allapitotta meg és kimondták a létesitendő *huskereskedelmi részvénytársaságra* vonatkozóan, hogy nincs az ipartestületnek kifogása, ha egy ilyen vallalkozás csakugyan létesülne.

Kiadó: Dinkgreve Nándor.

A bőripar háborus nyeresége. A Höfler-féle pécsi bőrgyar, amely a haboru előtt két izben ment keresztül az alaptőke lebélyegzésének műveleten, most megjelent mérlegében 673.500 korona részvénytőke mellett 446.158 korona tiszta nyereséget ért el. Ezenkivül a ketes követelés tartalékalapja cimén 200.000 az ertékcsökkenés tartalékalapja cimén 556.412 korona szerepel a mérlegben, amely 1,913.629 korona brutto bevétellel zárul. Kész áruból es bőrből 392.750 koronára becsült készlete is van még a vállalatnak, amely az alaptőke ketszeresét kereste meg tisztan.

Bulgáriaban, mint már emlitettük, 1916. ápr. 1-től fogva az eddig érvényes Julián-naptár helyébe a Gergely-naptár lép, ugy, hogy marcius 31-dike (április 13-dika) lesz az utolsó nap, amelyet Bulgáriában a Julián-naptár szerint számitanak. Ez a reform semmiképpen sem érinti az ortodox egyház dogmait és kanoni szabályait. Minthogy a nikeai ökuméni zsinat is megállapitotta a Julian-naptár hibait és fogyatékosságait, ennélfogva a hivatalos és egyházi ünnepeket az uj naptár megfelelő napján fogják megtartani. Nevezetes, szinte históriai esemény ez!

Kemenesaljai Közg. Hitelbank

Részvénytársaság Czelldömölk.

Az Osztrák-Magyar Bank mellekhelye.
Első Magyar Általános Biztositó Társaság kerületi főügynöksége.

Betéteket elfogadunk: betétkönyvre és folyószámlára.
Kölcsönöket nyujtunk: ertekpapirokra.
Folyószámlát nyitunk megfelelő biztositékra.
Váltókat leszámitolunk előnyös kamatláb mellett.
Értékpapirokat és külföldi pénzeket veszünk és eladunk.
Jelzálok-kölcsönöket folyósitunk.
Pénzbeszedéseket és kifizetéseket eszközlünk.
Beváltunk szelvényeket, kisorolt értékpapirokat.
Sorsjegyek biztositását árfolyam-veszteség ellen elfogadjuk.
Osztály-sorsjegyeket eladunk.
Megőrzés végett átveszünk mindennemü értékeket.
Óvadék célokra értékpapirokat biztositék mellett kölcsönzünk.
Elfogadunk: tüz, elet és jég biztositásokat az Első Magy. Ált. Bizt. társaság részére.
Gazdasági cikkek beszerzését jutányosan eszközöljük.
A Banküzlet körébe tartozó mindennemü megbizást elfogadunk.
Intézetünk kebelében müködő »Önsegélyző Hitel-Szövetkezet« kényelmes heti visszafizetesre jutanyos kölcsönöket nyujt.

XXXII-ik magyar királyi

jótékonycélu államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték reménlhető tiszta jövedelme köznasznu és jótékony célokra fog forditatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475.000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyer.	— —	30.000 K készp.	20 nyer.	à 200 K	4.000 K készp.
1 „	— —	20.000 „	40 „	„ 150 K	6.000 „
1 „	— —	10.000 „	100 „	„ 100 „	10.000 „
1 „	— —	5.000 „	200 „	„ 50 „	10.000 „
5 nyer.	à 1000 K	5.000 „	2500 „	„ 20 „	50.000 „
5 „	„ 500 „	2.500 „	12000 „	„ 10 „	120.000 „
10 „	„ 250 „	2.500 „	14885 nyer.	összesen	475.000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1916. évi junius hó 15-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vampalota) portómentesen küldetnek, ezenkivül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnal, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és valtó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld

A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában, Celldömölk.